

*Ігнат'єва Світлана Євгенівна, кандидат філологічних наук, професор,
Інститут гуманітарних проблем "Національний гірничий університет", Дніпропетровськ, Україна*

Received November 13, 2013; Accepted November 30, 2013

Анотація: Визначено системно-функційні особливості щоденникового дискурсу з двох позицій – суб'єктивні (наративні), об'єктивні (для їхніх реципієнтів). Зокрема виокремлено історичну, естетичну, психологічну, заповітну, самопрезентативну, ідеологічну, спонукальну функції. Встановлено існування щоденникової наративної моделі у часовому просторі й відзначено її роль в організації особистого досвіду наратора.

Ключові слова: щоденниковий дискурс, функційність, щоденникова наративна модель, комунікант-продуцент, комунікант-реципієнт

Дослідження проблеми породження та функціонування дискурсу є одним із провідних напрямів світової лінгвістики. Різні аспекти зазначеної проблеми висвітлюються у працях таких відомих лінгвістів далекого та близького зарубіжжя, як Н. Арутюнова, Ш. Баллі, М. Бахтін, Е. Бенвеніст, В. Боротько, А. Вежбицька, Т. ван Дейк, І. Ільїн, В. Карасик, С. Крестинський, В. Петров, Ш. Сафаров та ін. В Україні цим та суміжними з ним питаннями займаються М. Бартун, О. Боровицька, Р. Бубняк, В. Бурбело, Н. Волкогон, Т. Воропай, О. Галапчук, Г. Жуковець, О. Зернецька, В. Іванов, Р. Іванченко, С. Коновець, Н. Кондратенко, О. Онуфрієнко, Г. Почепцов, Т. Радзівська, Л. Рябополова, К.Серажим, І. Соболева, М. Феллер, О. Фоменко, В. Шинкарук, І. Штерн, Г. Яворська та ін. Однак, майже всі праці українських лінгвістів присвячені дослідженню окремих типів дискурсу: раціонального (В. Буряк), публіцистичного (І. Соболева), газетного (С. Коновець), рекламного (Н. Волкогон), літературно-критичного (Р. Бубняк), дискурсу національної ідентичності (О. Онуфрієнко), модерністського і постмодерністського художнього дискурсу (Н. Кондратенко) тощо – поза полем зору науковців усе ще перебуває вивчення щоденникового дискурсу, зокрема таких важливих загальнотеоретичних проблем, як виявлення його системно-функційних особливостей. Функційна (прагматична) нау-

кова парадигма визначається сприйняттям об'єкта в його взаємодії із середовищем, як діяльності, функціонування системи: "такий підхід вимагає вивчення функцій мовних елементів у їхній взаємодії з умовами й завданнями спілкування, тобто передбачає діалектику функцій і системи" [1, с.7].

Філософські корені функціоналізму розглядаються у дослідженнях І. Канта, В. Джемса, Ф. Шіллера, К. Поппера, Л. Виготського, С. Рубінштейна, М. Бахтіна та інших вчених. Функціоналізм у лінгвістиці забезпечує дослідження мови як діяльнісного, цілеспрямованого організму, представленого численними мовленнєвими продуктами у відповідних актах комунікації. О. Кубрякова витлумачує функціоналізм як такий науковий підхід, при якому "центральною проблемою є дослідження функцій об'єкта вивчення, питання про його призначення, особливості природи. Загальним постулатом функційної лінгвістики є положення про те, що мова є знаряддям, інструментом, засобом, урешті-решт, механізмом для певних цілей і намірів – як у сфері пізнання дійсності і її описі, так і в актах спілкування, соціальної інтеракції, взаємодії за допомогою мови" [7, с.148]. О. Лешак виокремлює такі ознаки функціонального прагматизму в лінгвістиці, як психосеміотичний динамізм, активний комунікативізм, індивідуалізованість, структурність; системність; дедуктивність; прагматична пояснюваль-

ність, максимальна концептуальна та термінологічна прозорість і чіткість [8, с. 25].

Функційність щоденникового дискурсу (ЩД) визначається з двох позицій. По-перше, функції авторські або наративні, тобто такі, які втілює комуніканти-продуцент, моделюючи щоденниковий текст. По-друге, функції, які виконує ЩД для комуніканти-реципієнтів. Оскільки значення ЩД неоднакове для його учасників, пропонуємо розмежування функцій за їхніми формами на *суб'єктивні* (авторські) й *об'єктивні* (для їхніх реципієнтів).

ЩД як пам'ять, по-перше, виконує суб'єктивну функцію – слугує інтересам самого автора, а по-друге, є невичерпним культурно-історичним джерелом. Його пізнавальний аспект є первинним. Зберігаючи культурно-історичну пам'ять, яка насамперед передбачає вивчення національної історії, уможлиблює простеження історії як динамічного процесу, що сприяє правдивому перетворенню минулого в сьогодення, сьогодення – у майбутнє, спонукає до думки про необхідність заглибитись у національну культуру, сприяє усвідомленню власного "Я" через "рефлектуючий" розвиток історії.

Відправною точкою у нашому дослідженні слугує твердження про те, що основною функцією літературного ЩД, як елемента національної культури в цілому, з погляду його інтерпретації є історична функція, тобто функція збереження пам'яті. Особливості жанру полягають у тому, що щоденникова культура виявляє соціально-культурну пам'ять, яка мовою філософії називається самосвідомістю. Суб'єктивні функції залежать насамперед від мети створення добутку. Тут значеннєвою є задана авторська установка.

Розрив у часі й просторі між автором і реципієнтом потребує логічної послідовності структури ЩД. Зрозуміло, що у будь-якому історичному полі елементи опису імпліцитно присутні, однак від автора залежить вибір основних дієвих складників, особливостей їхньої характеристики й оцінки. Наратор відбирає тільки ті фрагменти, які стали для нього найбільш значущими. Його погляд на події не завжди співпадає думками очевидців подій, а також попередніх дослідників. Відбір фактів, їхнє конструювання, аргументація, залежать від визначеної наратором інтриги, яка присутня у структурі самого повідомлення.

З погляду літературної завершеності, ступеню обробки матеріалу, ЩД значно поступається добуткам художньої літератури, однак це не применшує його естетичної вартості. Ведення щоденника сприяє активному розвитку особистості, її творчого потенціалу, формує емоційно-естетичне ставлення до дійсності. Естетичне в ньому є значущим для обох учасників комунікативного процесу і має як суб'єктивну так і об'єктивну форму виявлення. Дійсність, зафіксована в думках автора, передана через його почуття є визначальною у щоденниковому дискурсі і становить його основу. Саме естетичність визначає не лише мету його створення, а й репрезентує його ціннісний аспект у будь-яких формах і виявах. Мовець фіксує не лише фрагменти художнього світу, а й вербалізує власні думки, образи, асоціації, поєднуючи їх в одну струнку

систему викладу. Однакове задоволення, позитивні емоції адресанта має від слова живого, якщо митець уповні виявляє естетичний потенціал слова або якщо слово звучить досконало. Естетична функція слугує важливим джерелом культури, знаряддям і водночас матеріалом для створення культурних цінностей. Вона є його становим хребтом культури, виховує відчуття краси. Як правило, реалізується мовними одиницями, безпосередньо пов'язаними з традиційною народною культурою, до яких належать:

а) прислів'я, приказки: *І весілля не було, і барабан лопнув!..* [5, с.326]; *В нього зла, як у козла, а сили, як у комара* [5, с.326]; *...не їла душа часнику – смердіти не буде* [4, с.7]; *Хто не працює, той не їсть...* [4, с.154];

б) народні прикмети: *як на завтра спека, на Різдво буде мороз...* [9, с.443]; *"На Благовіщення дощ – вродиться жито"* [5, с.407];

в) фразеологізми: *далеко куцою до сьогоднішнього зайця* [9, с.165]; *...час перевести дух* [9, с.177]; *мають на мене зуб* [9, с.182]; *мені особисто вони – солі на хвіст насиплють* [9, с.182];

г) просторічна лексика: *...тут ми надibuємо думку* [9, с.163]; *Скільки мерзоти живе, забрехавишись по вуха, живе й рохкає* [9, с.177]; *в Києві чортма української школи* [9, с. 242]; *За роботою незчуєшся, як і день змигнеться* [3, с.236];

г) номінативи: *Письменник – нервова клітина нації* [3, с.417]; *"Дрезден – місто бароко"* [3, с.313]; *Полтава – мати співучої милозвучної української мови, родомісто красунь-українок* [3, с.425]; *Океан – легені планети!* [4, с.128]; *Київ – Мекка всіх слов'ян!* [5, с. 48]; *Канада – країна щасливих людей* [5, с.420]; *Пахощі троянда – це пахощі життя...* [4, с.418];

д) цитування з творів письменників – поетичних творів: *Красо України, Подоля! /Розкинулось мило, недбало! /Здається, що зроду недоля, /Що горе тебе не знавало. Ці пам'ятні з дитинства рядки Лесі Українки чомусь раз у раз приходять на думку сьогодні...Магічна в них сила. Пригадую, як саме ця магія полонила тоді дитячу душу* [4, с.305]; прозових творів: *Письменник повинен вистежити істину, – говорив Л.Толстой* [3, с.345]; *Сьогоднішній авангард в невблаганному плині часу стане ар'єргардом (А.Моруа)* [3, с.442]; *Інтелект – уже сам собою щось диспропорційне. Він нівечить гармонію обличчя (Оскар Уайльд)* [4, с.37];

е) іншомовними вкрапленнями: *O tempora, o more!* [4, с.558]; *O temporal!* [4, с.370]; *Gratias ago tibi Domine quod ful in hoc mundo* [3, с.417]; *Carthaginem esse delendam* [3, с.357] тощо.

Естетична функція у ЩД сприяє вихованню особистісних якостей людини. Щоденникові повідомлення завжди викликають емоції у реципієнта, формують естетичні смаки як у адресата так і в адресанта. Продукуючи інформацію, адресат співпереживає одночасно з адресантом, переживає разом з ним хвилини радості й розчарування, суму й печалі, впевненості й насолоди. ЩД слугує невичерпним джерелом естетичної насолоди для реципієнта.

Важливою суб'єктивною формою ЩД є психологічна або так звана релаксаційна функція. Наратор зве-

ртається до щоденникової форми як до засобу, що допомагає зняти емоційну напругу. У ЩД акцентується увага на відображенні різних соціально-значенневих подій, або власних переживаннях, характеристик окремих особистостей тощо. Відомо, що людина – істота емоційна. Під впливом найрізноманітніших факторів її емоції накопичуються, вимагають певного виходу, розрядки. Стримує свої емоції, людина шкодить своєму здоров'ю. Єдиним розумним виходом є вміння управляти своїми емоційними реакціями, не допускаючи розвитку негативних емоцій. Одним із способів виходу з ситуації, коли людина усвідомлює неможливість її змінити, проконтролювати процес – захоплення новою справою. Ведення щоденника не просто спосіб релаксації, він витісняє іншу діяльність, переключаче увагу на щось інше. Як наслідок – автор може розв'язати поставлені завдання уже не почуттями, а розумом. Ця особливість, на нашу думку, є важливою, оскільки психологічна функція з одного боку є суб'єктивною, а з іншого, здається, є значеннєвою лише для автора ЩД, бо за нею ховається певний "інтимний" момент. Тоді створюються передумови для відображення у ЩД внутрішнього мовлення, яке стимулюється психологічними станами, переживаннями і думками, актуальними для свідомості автора. Психологічна функція з одного боку виконує суб'єктивну функцію й, здавалося б, має значення лише для автора, який створює щоденниковий текст, оскільки за нею ховається "інтимне" підґрунтя, але з іншого – сприяє виокремленню ЩД з розряду інтимного змісту, наближає його до сповіді, що спричиняє функцію об'єктивну, тобто відверта інформація не просто зацікавлює широкий загал, але стає соціально значеннєвою. Перемикання фізіологічних процесів із емоцій на розум, інтелект, докорінно змінюють предметно-функціональні особливості ЩД. Він із персонального типу – "хроніки приватного життя" переходить у розряд інституційних. Тоді створюються передумови для відображення у ньому внутрішнього мовлення, яке стимулюється психологічними станами, переживаннями і думками, актуальними для свідомості його автора. Психологічна функція маніфестується такими модулями:

а) **суму і жалю:** *На превеликий сум і жаль, коли оглянутись назад, на пройдене життя, треба визнати, що все, що зазнав я кращого в своєму творчому житті і в своєму навіть становлиці, все я зазнав у Москві посеред руського, а не українського суспільства. Од своїх я знав здебільшого образи і провінціальну дику зневагу. Бог з ними [6, с. 233]; б) **печалі:** *Умер Омелян Ярославський, вічна і добра йому пам'ять [6, с.235]; Мені тяжко не від того, що живеться погано, а тому, що кращим і достойнішим людям, котрих люблю, гірше, ніж мені [2,с.1009]; в) **безнадії:** *Як тяжко, і болісно, і страшно бути бездітними в житті і творчості [6, с.414]; г) **болю:** *Як боляче усвідомлювати, що мільйони наших людей і в мозилі зійдуть, не звідавши людського життя. Тільки злидні й злидні [5,с.418]; г) **сумніву:** *Невже і я колись великим стану, хоча в душі великий вже давно" [2, с.1008]; д) **радості:** *Великдень! Вранці під самим вік-******

*ном озвався... перший соловей! [5,с.525] Порадували найперше земляки небайдужістю своєю, бажанням знати правду про самих себе...[2,с.1066]; е) **впевненості:** *Жалюгідні старання!.. Бо хто це бачив – довіку цього не забуде. Національне відродження, оце воно! Як ніколи раніш, повірилось: суверенній Україні – бути! [5, с.274]; е) **співчуття:** *Заходив Остап Вишня, що повернувся з десятилітньої "командировки". Схуд, постарів. Було сумно. Трудно, очевидно, йому буде входити знову в життя. Десять років – це ціле життя, ціла ера, складна і велика [6, с.241].***

Отже, емоції, безумовно, впливають на свідомість адресата і адресанта і на сприйняття об'єкта, трансформацію його значення. Його об'єктивні функції залежать насамперед від заданої установки читачької аудиторії, а також від його інтерпретації в певну історичну епоху. Багатогранність закладених у щоденниковому тексті потенцій передбачає їхню багатофункціональність, що, безумовно, сприяє розширенню можливостей ЩД як добутку публіцистики.

Однією з суб'єктивних форм виявлення є заповітна функція. Одні автори заповідали свої щоденники майбутнім читачам, усвідомлюючи, що інформація, яку вони містять, зацікавить нащадків. Особливо показовою є заповітна функція, що виразно простежується у щоденникових записах нашого сучасника Олесе Воли: *Щоденник пишу спочатку в душі, а потім записую... [2, с.1076].* Можна лише передбачати, що щоденникова інформація зацікавить нащадків і буде повчальною для них, адже автор сподівається, що його щоденники не залишаться десь у шухлядах столу, а у майбутньому будуть кимось прочитані: *Але й це підідала: я хотів би передати його не моїм зрадливим і ненадійним сучасникам, а тим, хто народяться, скажімо, років через п'ятдесят – сто; передати світлі наші устремління глядаючим поколінням свідомих патріотів-українців – для них пишу [2, с.1076].* Автор боляче страждає від втрати щоденникових записів: *Як ревно і завбачливо, виходить, вів я записи, аби не згубити ідей, думок, деталей, згустків потрясіння і пам'яті про всілякі поневірвання несподівані й жорстокі ... [2, с.1076].* І як радіє Олесь Воля, навіть дякує Богу за те, що хоча б невелика їхня частина збереглася: *Слава Богу, дециця (й справді: мізерна дециця, мабуть, десята частина їх збереглася) [2,с.1076].* Оповідувач висловлює надію на те, що в подальшому він пильніше буде ставитися до збереження свого здобутку: *Тепер вуха й очі зіркіше триматиму: не допущу викрадення записів брудними руками – хай негідники собі лікті кусають [2,с.1076].* А ті записи що збереглися, підлягають обов'язковій систематизації за прикладом Фрідріха Ніцше: *Також систематизую оберемки думок і начерків (візьму за приклад, як це зробили з нотатками Фрідріха Ніцше). І – не боятись повних „оголень“; власне, кого боятись, крім – себе ...[2, с.1076].*

Одним із видів наративу, в процесі вибудовування якого здійснюється самопрезентація особистості, є ЩД. На нашу думку, його доцільно розглядати як засіб самопрезентації автора, як процес, що охоплює усвідомлення та передачу власного досвіду та особис-

того "Я". Таке усвідомлення, зокрема, відбувається у процесі породження нарративу, в якому, власне, і відтворюється історія життя особистості. Однією з найважливіших його функцій є саме самопрезентація – саморозкриття, декларування і ствердження індивідуальної системи цінностей, поглядів, переконань. Завдяки нарративу суб'єкт усвідомлює себе, свій досвід, презентує свій погляд на подію, явище, заявляє про своє ставлення до іншого суб'єкту, про стосунки з іншими людьми, стверджує себе таким, яким він прагне бути, а також репрезентує своє минуле. Враховуючи вищезазначене, можемо стверджувати, що людина, проживаючи своє життя, вибудовує свою історію. У процесі такого вибудовування переосмислюється власний досвід, своє Я, виникає нове бачення тих життєвих подій, особистих рис та особливостей, що з певних причин не усвідомлювалися чи не приймалися людиною, – а це сприяє вибудовуванню більш цілісної історії життя. Таким чином представляється власне розуміння світу, репрезентується наратор у цьому світі, разом зі своїми думками, переживаннями, роздумами. Провідною технікою самопрезентації автора ЩД є текстова оповідь. Наприклад, для солдата О.Гончара болючим є оповіді про складні фронтіві будні: *Не можу забути багато чого. Не можу забути, як мене на станції в Білгороді німець ударив обривком вірвочки. Я обернувся і мовчки дивився на нього. У нього було обличчя нелюте, очі несердиті, спокійні. Він ударив мене без ненависті, здається просто так, як погонич коня...* [3, с.16]. Проблеми війни небайдужі для військового кореспондента О.Довженка: *Вічна історія. Вічна. Така вже нещаслива земля наша. Такий нещасливий народ наш. – Дивлюсь я навколо. Мучаться, потерпають люде. Кров і страждання. Смерть і героїство. Відчай і надія. І все в небачених масштабах. Війна, війна... І ніхто, мо', по суті, не знає, як безповоротно перемінилося життя наше. А воно перемінилося, і ніхто вже не верне того, що було...* [6, с.201]. Отже, увесь корпус щоденникових записів розглядаємо як нарративну модель, що існує у часовому просторі. У нашому дослідженні нарративна модель є засобом організації особистого досвіду, який відображає емоційний стан оповідувача. Аналіз нарративу базується на ідеях інтертекстуальності (все, про що автор дізнався до моменту написання свого тексту, невільно і несвідомо відчувається у його "творінні"). Нарративна психологія стверджує, що сенс людської поведінки виражається більшою мірою через оповідь, а не через логічні формули і закони, оскільки розуміння реципієнтом тексту і розуміння ним себе однакові. Людина досягає саморозуміння через нарратив, виокремлюючи в життєвому потоці певні моменти, які є для неї цінними і становлять сенс її життя. Все вищезазначене переконує нас у тому, що головна функція ЩД – розв'язання психологічних проблем.

На особливу увагу заслуговує оцінна функція у ЩД. Оцінна функція маніфестується в модусах: а) **бажання, прохання:** *Я не хочу жити краще свого народу, я не можу і не хочу жити і бачити нищення, конання мого народу. Я хочу розділити його долю цілком, ущерть і без оглядки* [6, с.197]; б) **необхідності:**

Писати тільки правду. Не зраджуючи її ні за яких обставин. Пам'ятати про час, про народ, про свої літа. [6, с.406]; в) **невпевненості, сумніву:** *Так, очевидно, побудовано світ, що великим людям завжди при всіх ладах жилося незатишно й тоскно. І Леонардо, і Мікеланджело, Сервантес, і Чайковський, і Бетховен, і в яку епоху, в яку галузь не заглянь, скрізь життя Шостаковичів йшло під одним і тим же трагічним знаком. Отже, так було, є і буде* [6, с.235]; г) **припущення:** *В усіх моїх творах є сцени прощання. Прощаються чоловіки з жінками, сини з батьками. Прощаються й плачуть чи, махнувши рукою, подавляють ридання, оглядаючись на рідну хату в останній наче раз. Є, треба думати, щось глибоко національне в цьому мистецькому мотиві. Щось обумовлене історичною долею народу. Прощальні пісні... Розлука – се наша мачуха. Оселилась вона давно-давно в нашій хаті, і нікому й ніколи, видно, не вигнати її, не приспати, не впросити* [6, с.318]; г) **наказу:** *Україно, вчись! Кажуть у цих греків мова найближча до "Гліади"* [5, с.171]; *Хай населення знає, що ми не думали віддавати місто до кінця і проявили належну твердість і (нрзб)...* [6, с.209]; д) **подяки:** *Слава тобі, боже, і спасибі тобі, що дарував мені так багато вже літ. Що не загинув я десь вже сто разів, маючи на це безліч різних підстав. А я живу і здібний ще творити* [6, с.213]; е) **впевненості:** *„Радості треба, а вилякає. Зроблено так багато зла, що вже помстою його не замулиш. Потрібна не лютя і ненависть, а висота розуму”* [6, с.318]. Простежуючи мову ЩД необхідно не лише зрозуміти, оцінити задуми наратора з точки зору його змісту й авторської думки та наміру, але й оцінити спрямованість цього задуму, його корисність. Це вживання людиною оцінки. ЩД пропонує до уваги реципієнтів певне коло питань, які цікаві насамперед для автора-продюцента або чимось його вразили. Він формує первинне відношення (позитивне або негативне) до фактів, подій, явищ; пропонує різні види оцінок: "добре", "погано", "корисно", "шкідливо", "позитивно", "негативно", "важко", "легко".

Отже, функційність щоденникового дискурсу визначається з двох позицій – функції авторської або нарративної, тобто такі, які вкладає оповідувач, моделюючи щоденниковий текст, і функції, які впливають на його комунікантів-реципієнтів. Основною функцією літературного щоденникового дискурсу, як складника національної культури, з погляду його інтерпретації є історична – функція збереження пам'яті; естетична, яка реалізується через мовні одиниці, безпосередньо пов'язані з традиційною народною культурою – прислів'ями, приказками, просторічною лексикою, іншомовними вкрапленнями тощо і сприяє формуванню естетичних смаків як у комуніканта-продюцента так і комуніканта-реципієнта; психологічна – сприяє виокремленню щоденникового дискурсу з розряду інтимного змісту, наближає його до сповіді; заповітна – утверджує віру у важливості щоденникової інформації, її повчальності для нащадків; оцінна функція формує первинне відношення (позитивне або негативне) до фактів, подій, явищ; самопрезентативна – декларує

і стверджує індивідуальну систему цінностей, поглядів, переконань. Щоденникова нарративна модель існує у часовому просторі й відіграє важливу роль в організації особистого досвіду наратора. Оскільки, завдяки наративу суб'єкт усвідомлює своє Я, власний

досвід, презентує свій погляд на подію, явище, репрезентує ставлення до іншого суб'єкта, декларує свої стосунки з іншими людьми, утверджує себе таким, яким він прагне бути, а також активно репрезентує своє минуле.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд И.В. Основы научных исследований в лингвистике: Учеб. пособие. – Москва: Высшая школа, 1991. – 140с.
2. Воля О. Щоденник. Сорок років. 1969-2009. К.: Аконіт, 2011. – 1208с.
3. Гончар О.Т. Щоденники: У 3-х т.: Т.1(1943-1967). – 2-ге вид., вир. і доп. / О.Т. Гончар. – К.: Веселка, 2008. – 455 с.
4. Гончар О.Т. Щоденники: У 3-х т.: Т.2 (1968-1983). – 2-ге вид., вир. і доп. / О.Т. Гончар. – К.: Веселка, 2008. – 607 с.
5. Гончар О.Т. Щоденники: У 3-х т.: Т.3 (1984-1995). – 2-ге вид., вир. і доп. – К.: Веселка, 2008. – 646 с.
6. Довженко О. Вибрані. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003.- С. 41.
7. Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века // Язык и наука конца XX века. – Москва: РАН, 1995. - С.144-238.
8. Лещак О.В. Очерки по функциональному прагматизму: Методология, онтология, эпистемология / 2-е изд., доп. – Тернополь; Кельце: Підручники & посібники, 2002. – с. 245-255.
9. Таниук Л.С. Лінія життя (З щоденників): У 2 т.: Т.2: 1971 - 1980. – Харків: Фоліо, 2004. – 558с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED.

1. Arnold I.V. Osnovy nauchnykh issledovaniy v lingvistike [Fundamentals of research in nauchnykh linyhvystyke]: Textbook. Handbook. - Moscow: Higher School, 1991. - 140s.
2. Volya Oles Schodennik. Sorok rokiv [Diary. Forty years]. 1969-2009. K.: Aconite, 2011. - 1208s.
3. Honchar O.T. Schodenniki: [Diarys: In 3 Volumes]: Vol.1 (1943-1967). - 2nd ed., whirlpool., and add. - K.: Rainbow, 2008. - 455 p.: il.
4. Honchar O.T. Schodenniki:[Diarys: In 3 Volumes]: Vol.2. - 2 - ed., whirlpool., and add. - K.: Rainbow, 2008. - 607 p.: il.
5. Honchar O.T. Schodenniki: [Diarys: In 3 Volumes]: Vol.3 (1984-1995). - 2nd ed., whirlpool., and add. - K.: Rainbow, 2008. - 646 p.: il.
6. Alexander Dovzhenko. VibranI tvori [Selected Works]. - Kharkov: Vesta: Publisher "Morning", 2003. - 320p. 416p.
7. Kubryakova E.S. Evolyutsiya lingvisticheskikh idey vo vtoroy polovine XX veka [Evolution linyhvystycheskyh ideya th second half of the twentieth century] // Language and science of the end of the twentieth century. - Moscow: Russian Academy of Sciences, 1995. - P.144-238.
8. Leschak O. Ocherki po funktsionalnomu pragmatizmu: Metodologiya, ontologiya, epistemologiya [Essay on functional pragmatism: Methodology, ontology, epistemology]. - 2nd ed., Ext. - Ternopol, Kielce: Tutorials & Guides, 2002. - 255 p. - Bybyohr.: P. 245-255.
9. Tanyuk L.S. Ocherki po funktsionalnomu pragmatizmu: Metodologiya, ontologiya, epistemologiya [Lifeline (from the diary)]: In 2 volumes: Vol.2: 1971 -1980. - Kharkiv: Folio, 2004. - 558s.[

Ignatieva Sv. System and functional peculiarities of the diary discourse

Abstract: The article defines some system and functional peculiarities of the diary discourse from two positions: subjective (narrative) and objective (recipient). Actually there were pointed out historical, esthetic, psychological, self representative, ideological and forcing functions. There was established the existence of the diary narrative model in the time diminishing and stressed to its role in the personal experience of the narrator.

Keywords: *diary discourse, functionality, diary narrative model, communicant-producent, communicat-recipient*

Игнатъева С.Е. Системно-функциональные особенности дневникового дискурса

Аннотация: Определены системно-функциональные особенности дневникового дискурса с двух позиций – субъективные (нарративные), объективные (для их реципиентов). В частности выделены историческая, эстетическая, психологическая, завещательная, самопрезентативная, идеологическая, побудительная функции. Установлено существование дневниковой нарративной модели во временном пространстве и отмечено ее роль в организации личного опыта наратора.

Ключевые слова: *дневниковый дискурс, функциональность, дневниковая нарративная модель, коммуникант-продуцент, коммуникант-реципиент*